

Justitiedepartementet  
Grundlagsenheten  
103 33 Stockholm

nils.sjoblom@regeringskansliet.se

Stockholm 10 februari 2017

## **Ökad insyn i partiets finansiering – ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74)**

FAR har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet *Ökad insyn i partiets finansiering – ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74) (Ju2016/07989/L6)*. FAR, som begränsar sitt yttrande till synpunkter avseende revisorns granskning och rapportering enligt den föreslagna 23 §, får med anledning av detta anföra följande.

### **FAR:s ställningstagande**

FAR avstyrker förslaget till 23 §.

I betänkandet föreslås en ny lag om insyn i finansiering av partier. Genom den nya lagen upphävs lagen (2014:105) om insyn i finansiering av partier.

23 § i förslaget till ny lag, som i princip har samma lydelse som motsvarande bestämmelse i 2014 års insynslag, innehåller bestämmelser om revisorns granskning och rapportering. Som närmare förklaring till vilken granskning och rapportering som avses görs i betänkandet en hänvisning till förarbetena till 2014 års insynslag (prop. 2013/14:70 s. 67 f och 119).

FAR anser att det är oklart både vilken typ av granskning som revisorn förväntas utföra och vilken rapportering som granskningen ska utmynna i. Utifrån den uppdragsbeskrivning som kan utläsas i prop. 2013/14:70 är det nämligen ett flertal olika gransknings- och rapporteringsalternativ som skulle kunna komma ifråga.

### *Vilken granskning förväntas revisorn utföra?*

FAR:s ställningstagande är kopplat till det ramverk för utförande av granskningsuppdrag som kvalificerade revisorer (dvs. auktoriserade eller godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag) måste följa i Sverige och som är en del av god revisionsssed. Uppdragen kan delas in i följande kategorier som samtliga baseras på internationella standarder angivna inom parentes:

- revision av historisk finansiell information (ISA),
- översiktlig granskning av historisk finansiell information (ISRE),

- andra bestyrkandeuppdrag än revision eller översiktlig granskning av historisk finansiell information (ISAE), och
- granskning enligt särskild överenskommelse (ISRS, SNT).

Gemensamt för alla fyra kategorier är att revisorn utför någon form av granskning som resulterar i att revisorn lämnar en rapport. De tre första kategorierna är, till skillnad från den fjärde kategorin, dessutom s.k. bestyrkandeuppdrag där revisorn ska uttrycka en slutsats som har en viss grad av säkerhet. Ett bestyrkandeuppdrag och ett icke-bestyrkandeuppdrag kräver olika typer och omfattning av granskningsinsatser.

I lagförslaget anges att granskningen ska avse om intäktsredovisningen har upprättats i enlighet med 3–22 §§. I avsaknad av någon närmare beskrivning av vad detta innebär måste den efterfrågade granskningen uppfattas om en "granskning enligt särskild överenskommelse". Denna form av granskning är emellertid inte ett bestyrkandeuppdrag.

I förarbetena till 2014 års insynslag konstateras även att det inte är fråga om revision. Samtidigt anges i nämnda förarbeten att "granskningen bör vidare, i likhet med andra bestyrkandeuppdrag, vara så ingående och omfattande som god revisionsstandard kräver, vilket avgörs av den granskningsstandard som används". Denna beskrivning tyder på att lagstiftaren förväntar sig att revisorn ska utföra någon form av bestyrkandeuppdrag, dock inte revision.

Vidare saknas helt information i betänkandet om vilken form av rapportering som efterfrågas. Tredje stycket i förslaget till 23 § anger endast att revisorn ska lämna ett skriftligt yttrande över granskningen. Mot bakgrund av att den använda terminologin i såväl lagförslag som förarbeten skulle kunna tolkas som att revisorn ska utföra både ett icke-bestyrkandeuppdrag och ett bestyrkandeuppdrag är det även oklart vilken typ av rapportering som granskningen ska utmynna i.

Om revisorn förväntas utföra ett granskningsuppdrag enligt särskild överenskommelse (ett icke-bestyrkandeuppdrag) innebär det att revisorn endast återrapporterar faktiska iakttagelser baserade på de granskningsåtgärder som gjorts enligt överenskommelse med uppdragsgivaren. Om däremot revisorn förväntas utföra ett bestyrkandeuppdrag ska revisorns rapport innehålla ett uttalande med viss grad av säkerhet.

FAR anser att ovan angivna oklarheter kräver att förslaget till 23 § omarbetas så att uppdragets innehåll, omfattning, utförande samt krav på rapportering tydliggörs. Det måste också framhållas att det strider mot god revisionsstandard att åta sig uppdrag där förutsättningarna är så oklara som i det aktuella förslaget.

#### *Vem ska utföra granskningen?*

I betänkandet anges vidare att de som är skyldiga att lämna intäktsredovisning enligt lagen endast måste vara föremål för någon form av revisorsgranskning om sådana krav framgår av stadgarna eller bokföringslagen. Detta innebär alltså att inte alla partiers intäktsredovisning kommer att vara föremål för granskning samt att de partier vars intäktsredovisning måste granskas kan få en sådan granskning utförd av såväl kvalificerade som okvalificerade revisorer.

I detta sammanhang kan även noteras att bokföringslagen inte innehåller några direkta regler om när en revisor ska utses. Bokföringslagen kan endast anses indirekt reglera när en revisor ska utses genom att kapitel 6 anger när en förening ska avsluta sin bokföring med en årsredovisning. En årsredovisningspliktig förening ska tillämpa revisionslagen (1999:1079), varför en hänvisning snarare bör ske till den lagen.

Den terminologi som används i den föreslagna lagtexten och i dess förarbeten är begrepp som är centrala för de revisionsstandarder som kvalificerade revisorer är skyldiga att följa vid utövandet av revisionsverksamhet. Redan av den anledningen framstår det som olyckligt att lagstiftaren samtidigt föreslår att granskningsobjektens, dvs. partiernas, intäktsredovisningar ska kunna granskas även av okvalificerade revisorer.

Om lagstiftaren, och även allmänheten, förväntar sig att lagens skyddsintresse ska tillvaratas genom en revisorsgranskning som ska utföras enligt god revisions sed och därmed i enlighet med en internationell revisionsstandard bör granskningen begränsas till att endast kunna utföras av kvalificerade revisorer.

Lagens syfte är att trygga allmänhetens insyn i hur partier finansierar sin verksamhet. Lagförslaget har utarbetats som ett led i regeringens strävan att motverka korruption. Det är därför otillfredsställande om den skulle innehålla otydliga regler vad gäller säkerställandet av och förväntningarna på en oberoende revisorsgranskning.

FAR står självklart till förfogande för eventuella frågor samt för vidareutveckling och förtydligande av våra synpunkter.

FAR



Helene Agélii  
Chefsjurist